

TURINYS

Pratarmė	9
1. Bendrosios nuostatos	11
1.1. Nuotekų valyklų klasifikavimas	11
1.2. Mažųjų nuotekų tvarkymo problemos išskirtinumas ...	12
1.3. Kodėl brangu tvarkyti mažus nuotekų srautus?	14
1.4. Mažųjų nuotekų tvarkymas Lietuvoje	16
1.5. Mažųjų nuotekų tvarkymo tendencijos ir kryptys Europos Sąjungoje	21
1.5.1. Europos Sąjungos Tarybos direktyva dėl miestų nuotekų valymo	21
2. Buitinių nuotekų kiekiai ir užterštumas	25
2.1. Nuotekų kiekiai – normatyviniai, faktiniai, perspektyviniai	25
2.2. Pagrindinės nuotekų užterštumo charakteristikos	26
2.3. Buitinių nuotekų užterštumas	28
2.4. Nuotekų debitų matavimas	29
3. Nuotekų surinkimas	36
3.1. Tradiciniai savitakiai nuotekų surinkimo tinklai	36
3.2. Slėginiai tinklai	37
4. Nuotekų valymo principai	40
4.1. Pagrindiniai nuotekų valymo būdai	40
4.2. Nuotekų mechaninio valymo įrenginiai	42
4.2.1. Septikai	42
4.2.1.1. Bendrosios žinios	42
4.2.1.2. Septikų tipai ir konstrukcijos	43
4.2.2. Dviaukščiai sėsdintuvai	49
4.3. Nuotekų biologinio valymo įrenginiai	54
4.3.1. Ekstensyvaus valymo įrenginiai, jų privalumai ir trūkumai	54
4.3.2. Vertikalieji nendrių filtrai	55
4.3.2.1. Veikimo principas	55
4.3.2.2. Ploto filtrams parinkimas	56

4.3.2.3.	Filtrų įrengimas	57
4.3.2.4.	Eksplotavimas ir priežiūra	58
4.3.2.5.	Veikimo efektyvumas	59
4.3.3.	Horizontalieji nendrių filtrai	60
4.3.3.1.	Veikimo principas	60
4.3.3.2.	Filtro matmenų parinkimas	60
4.3.3.3.	Filtrų įrengimas	61
4.3.3.4.	Eksplotavimas	62
4.3.3.5.	Veikimo efektyvumas	63
4.3.4.	Valymas nefiksuotais mikroorganizmais	64
4.3.4.1.	Veikimo principas	64
4.3.5.	Biotvenkiniai (biologiniai tvenkiniai)	64
4.3.5.1.	Veikimo principas	64
4.3.5.2.	Biotvenkinių projektavimo pagrindai	65
4.3.5.3.	Pirmos biotvenkinio sekcijos įrengimas	66
4.3.5.4.	Antros ir trečios biotvenkinio sekcijų įrengimas	67
4.3.5.5.	Nuotekų parengtinis valymas	67
4.3.5.6.	Teritorijos reikmė	67
4.3.5.7.	Sklypo parinkimas	68
4.3.5.8.	Vietovės topografiniai veiksniai	68
4.3.5.9.	Biotvenkinių statyba	68
4.3.5.10.	Eksplotavimas	69
4.3.5.11.	Valymo efektyvumas	70
4.3.5.12.	Biotvenkinių privalumai	71
4.3.5.13.	Biotvenkinių trūkumai	71
4.3.6.	Aerotvenkiniai (aeruojamieji tvenkiniai)	71
4.3.6.1.	Bendrieji duomenys	71
4.3.6.2.	Vykstantys valymo procesai	72
4.3.6.3.	Projektavimo pagrindai	72
4.3.6.4.	Aerotvenkinių charakteristikos	73
4.3.6.5.	Sėdinimo tvenkinys	73
4.3.6.6.	Statyba	74
4.3.6.7.	Aerotvenkinių eksploatavimas	74
4.3.6.8.	Veikimo efektyvumas	75
4.3.7.	Ekstensyvaus valymo įrenginių efektyvumas pagal įvairių teršalų šalinimą	75
4.3.8.	Filtravimo šuliniai ir filtravimo laukai	77
4.3.9.	Klimato įtaka ekstensyvaus valymo įrenginiams	77
4.3.10.	Intensyvaus valymo įrenginiai	78
4.3.10.1.	Biofiltrai (biologiniai filtrai)	78

4.3.10.2. Biodiskai (diskiniai biofiltrai)	80
4.3.10.3. Pratekamieji (klasikiniai) aerotankai	82
4.3.10.4. Periodinio veikimo aeraciniai įrenginiai	83
4.3.10.5. Intensyvaus valymo įrenginių privalumai ir trūkumai	85
4.4. Sanitarinės apsaugos zonos	86
4.5. Nuotekų valyklų priėmimas ir derinimas	87
4.6. Nuotekų dumblo apdorojimas	87
5. Valymo įrenginių techninė ir ekonominė analizė	92
5.1. Bendroji dalis	92
5.2. Valymo įrenginių analizės rūšys	94
5.3. Valymo įrenginių vertinimo kriterijai	96
5.4. Mažųjų nuotekų valyklų techninis-ekonominis vertinimas	97
6. Esamų valymo įrenginių pertvarkymas	101
6.1. Gyvenviečių nuotekų valyklų schemos	101
6.2. Bendrosios nuostatos	101
6.3. Mažųjų nuotekų valyklų su pratekamais aerotankais pertvarkymas	106
6.4. Mažųjų nuotekų valyklų, kuriose yra didelė infiltracija į nuotekų surinkimo tinklus, pertvarkymas	109
6.5. Mažųjų nuotekų valyklų su periodinio veikimo aerokanalais pertvarkymas	111
6.6. Kaip pertvarkyti esamas nuotekų valyklas?	111
7. Nuotekų tvarkymas užsienyje šiandien	117
7.1. Decentralizuotas nuotekų tvarkymas ir panaudojimas	117
7.2. Uždaro vandens ciklo sistemos	118
7.3. Durpių filtrai	119
8. Pagrindiniai normatyviniai dokumentai	122
Nuotekų tvarkymo ir gretimų sričių terminai ir apibrėžimai	124
Literatūra	131